

25.16x30.56	1/4	עמוד 22	שבועי - המבשר	28/04/2017	58273859-7
85300					

אלפי פועלי בניה מסין צפויים לנחות בקרוב בישראל בעקבות הסכם שנחתם השבוע בין שר השיכון לבכירים ממשלחת סינית שהגיעה לישראל

במטה הדיור מקווים שתוספת הפועלים הסינים תתרום לקיצור משך זמן הבניה של דירות חדשות - צעד הכרחי בדרך לפתרון משבר הדיור

הסינים מצדם משלימים מהלך נוסף של העמקת המעורבות הכלכלית במזרח התיכון ובישראל, בהתאם לאסטרטגיה הנוכחית של הממשל הסיני

שותפות אינטרסים

בונים על הסינים

יונתן רייך

הבניה והחקלאות. לצד המקצועיות המאפיינת את עובדי הבניה הסינים, שצברו ניסיון במהלך תנופת הבניה האדירה העוברת על סין, משחקת לטובתם גם העובדה שרמות השכר המקובלות בסין ממוקמות הרבה מתחת לרמות ההכנסה של ישראל.

על הביקוש הגבוה לפועלים סיניים בשנים האחרונות תעיד העובדה שהשכר שמרוויחים הפועלים הסינים בענף הבניה הישראלי זינק בלא פחות מ-300 אחוזים בעשור האחרון, כך לפי בדיקה של איגוד לשכות המסחר. לפי נתוני האיגוד, כל עובד זר במקצועות הבניה הרטובים מייצר מקום עבודה לארבעה ישראליים במקצועות האינסטלציה, מיוזג האוויר, החשמל, הגבס, הצבע וכדומה.

"צעירי ישראל שרוצים לרכוש דירה שבויים בידי 3,700 פועלים סיניים המהווים מונופול בענף הבניה ולכן מדי חודש מבקשים פועלים מסין לעלות את שכרם ומנהלים משא ומתן לתנאי המשך עבודה למשכורות מרקיעות שחקים. אם לא, עוצרים את העבודות עד שנענים לדרישות שכרם. הכמות המזערית של עובדים סינים משפיעה מחד על קצב התקדמות הבניה ומאידך על מחירי הדיור", אומר אלדד ניצן, יו"ר התאחדות תאגידי כוח אדם לבניין באיגוד לשכת המסחר.

לדברי ניצן, "מדובר במחדל של עשור שנים. הפועלים הסינים מנצלים את המחסור ועושים את השוק. כל הצעדים הממשלתיים להוזלת תעריפי הדירות לא יועילו ומהווים כוסות רוח למת. אם אין כוח אדם שיבנה את הבתים שום דבר לא יועיל. בשל המחסור בידיים עובדות, עלה שכרם של העובדים באופן חד שגרם לעלייה נוספת בתשומות הבניה, עובדה שמוסיפה שמן למדורה ומטיסה את מחירי הדיור לשמים. אנו נמצאים בפני שוקת שבורה. המחדלים שנעשו פה מעלים את המשכורות לפועלים סיניים במקום להזיל את הדירות לצעירים".

הזדמנות לשני הצדדים

אבל נראה שבמטה הדיור לא מתרשמים מטיעוני הנגד. השינוי, בניסיון להאיץ את קצב הבניה בישראל, חתמו שר הבינוי

חת הבעיות הראשונות שנחתו על שולחנו של שר האוצר משה כחלון כשנכנס לתפקידו והחל לטפל במשבר הדיור, היא קצב הבניה של פרויקטים חדשים למגורים, שנמשך זמן רב מדי בשל מחסור בידיים עובדות. על-פי הנתונים שנאספו בשנים האחרונות במשרד השיכון, ענף הבניה בישראל אינו מסוגל מבחינת יכולות תיעוש ויכו"ל לתכנולוגית להדביק את קצב הבניה הרצוי בהתאם לרמות הביקוש ולהיקפי התכנון. במצב כזה, גם הצפת השוק בקרקעות והגברת קצב השייוק לא יספיקו כדי לאזן את הביקוש לדירות ולהוריד את המחירים.

בשנים האחרונות, מציינים במשרד השיכון, קטן מספרם של הישראלים העוסקים בעבודות הרטובות (ריצוף, טיה, טפי סנות וברזולנות) בענף הבניה, והקושי בגיוס והכשרת עובדים מקצועיים לעבודות בניה רטובות לצד ההיבטים הביטחוניים וההשלכות של העסקת עובדים פלסטינים - מגבילים את היקף הגידול הפוטנציאלי של שוק הבניה למגורים.

במקביל, בעקבות מדיניות של מערכת התכנון, חל בשנים האחרונות שינוי משמעותי בהרכב הבניה למגורים, במסגרתו בלטה מגמה של מעבר לבניית בניינים בעלי שמונה קומות ומעלה. כתוצאה מכך, הקמת בניינים אלה מהווה כיום כשני שלישי מהיקף הבניה למגורים, לעומת כשליש לפני כעשור.

שינוי זה מצריך שימוש בטכנולוגיות בניה מתקדמות והביא בשנים האחרונות להשקעות בהיקף של מיליארדי שקלים בצידוד לענף הבניה. הניסיון הכלכלי מלמד שטכנולוגיה מתקדמת מחייבת העסקת עובדים מקצועיים יותר ומיומנים, והיעדר כמות מספקת של עובדים כאלה לא מאפשר ניצול נכון של ההשקעות בצידוד.

אחד הרעיונות שהוזכרו כפתרון אפשרי למחסור בעובדים זרים מקצועיים בענף הבניה, הוא הבאת מספרים גדולים של פועלים סינים לישראל. למעשה, כבר היום, אם תיכנסו לאתר רי בניה או לשדות חקלאיים בישראל, אחת השפות הנפוצות שתשמעו שם היא סינית. קבלני הבניין והחקלאים הישראלים נהנים בשנים האחרונות משירותיהם הזולים של העובדים הסינים, שהחליפו במידה רבה את הפועלים הפלסטינים בענפי

רוטב סיני
 מי בעד אלפי פועלי הבניה הסיניים הצפויים לנחות בקרוב בישראל ומי מתנגד, ואיך מסכימה ישראל להתניה הסינית שלא לעבוד ביו"ש

יונתן רייך

58274753-1	28/04/2017	המבשר - שבועי	עמוד 23	2/4	27.35x34.2
מוסד שמואל נאמן - למחקר מדיניות לאומית בטכניו - 85300					

למגורים בישראל כקבלן מבצע או כיוזמות הפועלות בשיתוף עם חברה ישראלית.

בניגוד להבאת הפועלים הסינים שיועסקו בחברות הישראליות, היוזמה להבאת חברות בניה סיניות לישראל כבר נתקלה בהתנגדות עיקשת מצד הקבלנים. במאמר מקיף שפרסם בנושא, מתייחס מנכ"ל התאחדות בוני הארץ אליאב בן שמעון למחקר של פרופ' בנטור וצוותו, ואומר כי החוקרים בחרו להיעזר בעל-פה ממחקר מאוקטובר 2015 של משרד השיכון, שבו נקבע כי כל הבנייה במבנים הגבוהים מתשעה קומות בישראל - מברוצעת בשיטות מתועשות ברמה הגבוהה בעולם. לדבריו, הטענה שחברות בנייה זרות ילמדו את הקבלנים הישראלים את שיטות הבנייה המתקדמות - משוללת יסוד.

בעולם, מסביר בן שמעון, נהוגות שתי שיטות מרכזיות של תיעוש בנייה: האחת מבוססת פלדה, ושנייה - בטון. השיטה השנייה היא הנפוצה בישראל, וכוללת יציקה בתבניות, שימוש בציוד מתקדם כמו מערכות הזרקת טיח, באלמנטים טרומיים שהוכנו באתר הבנייה או במפעל, ומורכבים כפאזל. הצלחתה מותנית בשימוש נרחב במנופים. אם כבר, הוא אומר, יש לעודד תיעוש בבנייה עירונית של עד תשע קומות ובמבנים צמודי קרקע, המהווים יחד כ-75 אחוזים מהבנייה בישראל.

בהתאחדות בוני הארץ אומרים כי ההתאחדות קוראת שנים למוסדות התכנון לשנות את היחס שבין הבנייה הנמוכה לבנייה לגובה, כדי לאפשר קליטת טכנולוגיות ותיעוש מתקדם, להקל את הליך רישוי והכשרת מפעילי מנופים ועורגנים למבנים נמוכים, ולקבוע תמריצי מימון והקלות מיסוי כמו מס מופחת לעידוד השקעה ברכישת מערכות מתקדמות והכשרת כוח אדם.

בצורה אחרת. זה לא סותר. חייבים להבטיח המשכיות לחברות הבנייה האלה, שיעדו שיש להן עוד חמש-עשר שנים להמשיך בשיטת הבנייה הזאת, כדי שהן והעובדים שיעבדו בשיטות החדשות יראו אופק".

לחדש הבניה המהירה

יוזמה נוספת שמקודמת בימים אלה במקביל להבאת הפועלים הסינים, היא הכנסתן של שש חברות בניה זרות חדשות לענף הבנייה בישראל, מתוכן חמש חברות מסין ואחת מפורטוגל. החברות נבחרו מתוך 50 חברות שהגישו מועמדותן והן עתידות להתחיל לפעול בישראל כבר במהלך השנה הנוכחית. במשרד השיכון אומרים כי מדובר בשש חברות בנייה מהשורה הראשונה בעולם, אשר נבחרו לאחר הליך בחירה מוקפד ומיזמיר שהוביל משרד הבינוי והשיכון, ובמסגרתו הוכיחו ניסיון בינלאומי בבנייה באיכות גבוהה, יכולת ביצוע בטכנולוגיות מתקדמות ואיתנות פיננסית.

החברות הזוכות יורשו לבנות בישראל בנייני מגורים ולנהל פרויקטים של בנייה למגורים כגורם האחראי על כל ההיבטים ההנדסיים והביצועיים של הפרויקט, והן יחויבו לבנות בהיקפי בנייה למגורים של מאות אלפי מ"ר במהלך שהותן בישראל. משרד הבינוי והשיכון יבצע בדיקות מעקב במהלך כל תקופת רישומן של החברות במאגר, כדי לוודא שהחברה מבצעת בנייה

והשיכון יואב גלנט וסגן שר הסחר הסיני ג'אנג סינגפו על הסכם להבאת 6,000 פועלים סיניים לישראל. להסכם הזה קדמו מגעים ארוכים ודיונים בהם נקבעו הסדרים למיזן העובדים, העסקקה והתחשבות בין הגורמים השונים להסכם. ממשלת סין מגלה עניין רב בתנאי העסקקה של הפועלים הסינים בישראל, וחברי הממשלה הסינית שהגיעו לחתימת ההסכם נפגשו עם פועלי בניין סינים חיים בישראל ועם נציגי התאחדות הקבלנים.

נשיא התאחדות בוני הארץ, רוני בריק, אמר השבוע כי העורבים הסיניים הם הטובים ביותר שהגיעו לענף הבנייה בישראל מהעולם. לדבריו, הם זוכים לתנאי העבודה מהטובים ביותר בתחומם בעולם ונכללים בהסכם עבודה קיבוצי, שלפיו הם מקבלים את כל התנאים וההטבות שמקבלים עובדים ישראלים בענף. לדבריו, זו הזדמנות לשני הצדדים. לצד חיוקן שיקבל ענף הבנייה הישראלי, הרי שלענף הבנייה הסיני יש כאן הזדמנות למצוא בסיס לשיתופי פעולה עם חברות ישראליות מקצועיות שפועלות ברחבי העולם - גם במדינות שבהן לא פועלות כיום חברות בנייה מסין.

מנכ"ל התאחדות בוני הארץ, עו"ד אליאב בן שמעון, העריך גם הוא כי גיוס הפועלים הסינים צפוי להשפיע לטובה על איכות ומשך זמן הבנייה, ולהבטיח עלייה בפריון ושיפור טכנולוגי בענף. הוא הדגיש כי אסור להוריד את הרגל מהדושה בפעילות לקידום הכשרת וקליטת עובדים ישראלים מקצועיים לענף הבנייה, שהיוו ענף מתגמל כלכלית, הטומן בחובו אופק מקצועי, חדשנות וידע טכנולוגי נרחב.

ואכן, עם כל הכבוד למהלך הנוכחי, ספק אם יהיה די בו כדי לפצות על היכולות החסרות בענף הבנייה. על-פי מחקר של צוות המכון הלאומי לחקר הבנייה במוסד שמואל נאמן שבטכניו, בראשותו של פרופ' ארנון בנטור, שנערך בשנה האחרונה, היכולות הנוכחיות של ענף הבנייה מוגבלות, ואינן מסוגלות לייצר הרבה יותר מכ-40 אלף יחידות דיור בשנה. על-פי המחקר, שתוצאותיו פורסמו ב'דה מרקר', גם אם יצליחו התכניות של משרד האוצר של שחרור חסמים להתחלות בנייה בשלב התכנון, עד מהרה נמצא את המשאבים המוגבלים מועמסים יתר על המידה - מנסים לתת במקביל מענה ל-60 אלף יחידות דיור ללא הצלחה.

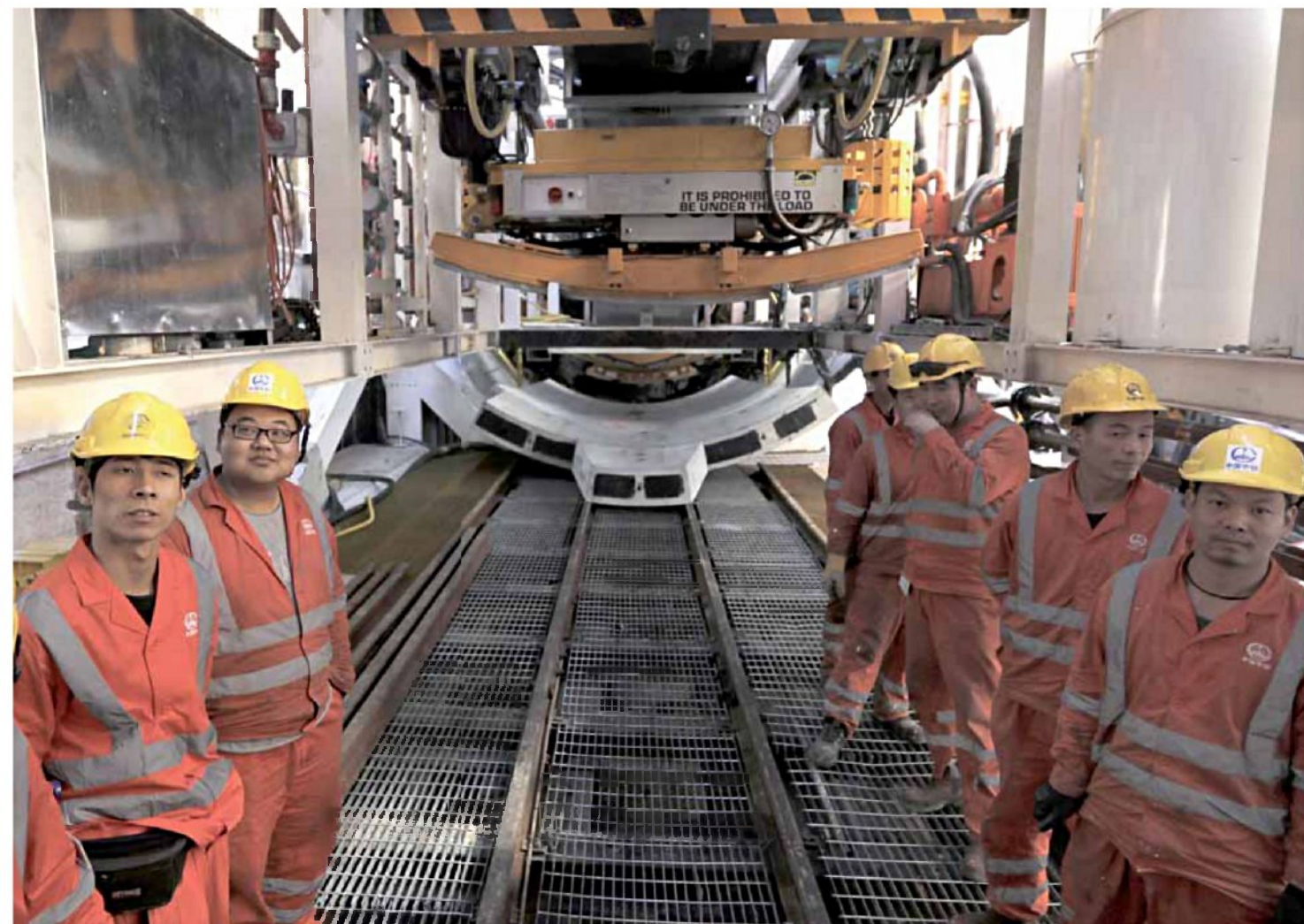
על-פי עורכי המחקר, קיצור משך הבנייה יכול להתאפשר על-ידי הבאת מספרים גדולים של עובדים זרים, או לחלופין על-ידי הגברת הפריון על-ידי מהפכה טכנולוגית-ארגונית בטווח הקצר והבינוני, שמשלבת יישום של שיטות ניהול וטכנולוגיות מתקדמות. לדברי עורך המחקר, פרופ' בנטור, הניסיון שנלמד בתקופת הבנייה המואצת בתחילת שנות ה-90 הצביע על כך שחברות ששילבו ברו-זמנית שידוד מערכות בתחומי הניהול והטכנולוגיה, הצליחו לשפר בצורה דרסטית את היעילות שלהן - כפי שבאה לידי ביטוי בקיצור משך הזמן להשלמת דירות, ללא צורך ביבוא של פועלים זרים, תוך התבססות על צוות מקומי. בשיתה שקיים עם 'דה מרקר' הסביר בנטור, כי המודל של שנות התשעים כלל שיטות מעורבות. הראשונה היתה אמנם יבוא מאסיבי של כוח אדם פלסטיני - אבל לצדו ייבאו שיטות תיעוש בבנייה. השתמשה הממשלה בתמריצים כספיים שניתנו לקבלנים שעמדו בלוחות זמנים מהירים לסיום הבניה. אך השיאים שנרשמו אז לא שבו על עצמם בשנים הבאות, ומשך הבניה שב והתארך. לדברי פרופ' בנטור, באותם ימים, קבלנים עבדו לעתים 24 שעות - אבל ברגע שנגמר התמריץ הממשלתי חזרו לשיטות העבודה הקודמות, ולניצני התיעוש מאז לא נוצר המשך.

אחת הסיבות לכך היא העובדה שהממשלה לא השכילה להטמיע את השינוי לאורך זמן. חברי צוות המחקר כותבים כי בתקופת הבנייה המואצת בשנות ה-90 לא נתנו את הדעת ליצירת התנאים לשימור השיפור ביעילות ובפריון - כמו למשל, יצירת אופק רב-שנתי לחברות שמשקיעות בתחום הטכנולוגיה. כתוצאה מכך, הקיצור במשך הזמן להשלמת בנייה של דירות למגורים נותר אירוע נקודתי של שנתיים-שלוש.

מה חושבים עורכי המחקר על היוזמה להבאת פועלים סיניים לישראל? לדברי פרופ' בנטור, אסור לשכוח שמדובר בפתרון זמני. "צריך לבחון את הדברים בשני טווחי זמן. בממשלה מתמקדים מאוד, ובצדק מבחינתם, בבנייה מהירה באמצעות יבוא עובדים וחברות. זה פתרון קל, שעונה על הלחץ הפוליטי והציבורי. אנחנו לא אומרים לא לזה. אנחנו מדברים על ניסיון לקחת אלף דירות מתוך 60-70 אלף דירות שרוצים לבנות, ולבנות

הממשלה לא תתחשב במחלוקת הנוקבת עם התעשיינים המקומיים. אתר בנייה (אילוסטרציה)

26.78x31.8	3/4	24	עמוד	שבועי	28/04/2017	58273988-0
85300						

מעורבות פעילה של סין. העבודות על הקמת הרכבת הקלה בתל אביב

להציע תוספת מקומות עבודה לעשרות אלפי ישראלים בענף הבנייה, ואת תחילתו של הפתרון האמתי למצוקת הדיור. איציק אמסלם, יו"ר קבוצת אלמוג ולשעבר סגן נשיא התאחדות הקבלנים, סבור גם הוא כי מדובר בצעד בכיוון הלא נכון. לדבריו, הקבלנים זועקים כבר שנים על מחסור בידיים עובדות. "הרגולציה בחרה להפקיע מידינו את הבאת העובדים והעבירה זאת לתאגידים, וגם מהם לקחה את המשימה החשובה. אי-שם בתחילת שנות ה-90, עם גלי העלייה מחבר העמים, הצליחו החברות הקבלניות לבנות לא פחות מ-80 אלף יחידות דיור בשנה בלי טובות של אף חברה זרה. אז שחברות זרות ילמדו אותנו כיצד לבנות וכיצד להתנהל?".

אמסלם מזכיר, כי כאשר חברות זרות שהובאו לישראל על-מנת לבנות את נתב"ג החדש קרסו, היו אלו החברות הישראליות אשר השלימו בהצלחה את המלאכה. לדבריו, "עובדים זרים נדרשים - חברות זרות שיחליפו או ינהלו את השוק המקומי מיותרות. ממקור ראשון ידוע לי כי רק ברומניה יש לפחות כ-2,000 עובדים שכשירים להגיע ולבצע כאן את העבודות הרטובות בשוק הבנייה, וכאלה ישנם גם בסין, מול-דביה ועוד. אולם המדינה בוחרת לא לאפשר לנו או לתאגידים להביא אותם".

אמסלם גם תוהה כמה זמן ייקח להכשיר חברות זרות לעבוד בתקנים ובטכנולוגיות המקובלות כאן. "ומה יקרה ב-2020 עם משך הבנייה של דירה בישראל ועם פערי הביקוש וההיצע? על כך אין לממשלה תשובות. תנו לנו הקצאות, אנחנו נביא עובדים".

להתנגדות התקיפה הצטרפו גם קבלני השיפוצים, ויו"ר התאחדות קבלני השיפוצים, ערן סיב, קבע כי המהלך יפגע בענף השיפוצים וצפוי להוריד את נפח הפעילות ב-20 אחוזים, מכיון שכיום חברות קבלניות מעסיקות שיפוצניקים לעבודות גמר ותיקוני חוק מכר דירות. "חייבים לעצור את זה מכיון שזה לא ייגמר בזה. מה הצעד הבא? להביא שיפוצניקים מסין? ואולי גם מוסכניקים? אני חושש שהצעד הזה יהיה כדור שלג שיפגע במשק ויגביר את האבטלה", אומר סיב.

קבלנים זרים יעדיפו לייבא עובדים מארצות מוצאם בכל תחומי הבנייה בשל העלות הגבוהה של עובדים בענף הבנייה הישראלי. 5,364 חברות מענף הבנייה בישראל עלולות להימחק

דרך המשי החדשה

כאמור, התנגדותם של הקבלים לא עצרה את משרד השיכון, שבחר בשש חברות בניה זרות שייכנסו לישראל. בין החברות הזוכות, חברת LCG, חברה סינית בבעלות פרטית, הממוקמת בעיר האימין שבפרובינציית ג'יאנגסו. החברה הוקמה בשנת 1958 ועוסקת בקבלנות בנייה, כמו גם בפיתוח תעשייתי, פיתוח נדל"ן ומחקר ועיצוב. החברה מעסיקה כ-12 אלף עובדים, ובנתה בין היתר בסין, אלג'יריה וערב הסעודית. היקף הכנסותיה עומד על למעלה ממיליארד דולרים בשנה. חברה נוספת היא JSCG, חברה סינית בבעלות פרטית העוסקת בבנייה, וממוקמת בעיר ג'ואנג שבפרובינציית ג'יאנגסו. החברה הוקמה בשנת 1968 ומתמחה בעבודות הני-דסה אורחית ובנייה למגורים, ובנתה בין היתר בסין, בסיןגפור ובאיחוד האמירויות. היקף הכנסותיה של החברה עומד על למעלה מ-1.4 מיליארד דולרים בשנה, והיא מעסיקה כ-18,600 עובדים, ובכללם קרוב ל-200 מהנדסים.

חברה סינית נוספת היא בבעלות ממשלתית, והיא מעסיקה עשרות אלפי עובדים בעולם. החברה ביצעה פרויקטים רבים בתחום הבנייה למגורים במספר רב של מדינות בעולם, בין היתר החברה בנתה בסין, ארצות הברית, אנגולה, אוסטרליה, הרפובליקה של קונגו ומאוריציוס.

העובדה שחמש מתוך שש חברות זרות שנבחרו הן חברות סיניות, שלפחות אחת מהן בבעלות ישירה של ממשלת סין, מעידה על המאמץ שעושים הסינים להגביר את המעורבות בכלכלה הישראלית. על-פי מחקר של המכון למחקרי ביטחון לאומי, שחלקים ממנו נביא להלן, לאור המדיניות המוצהרת של אי התערבות בעניינים פנימיים של מדינות אחרות, וכן הזהירות בנטילת סיכונים, מתמקד עיקר הפעילות הסינית במזרח התיכון בתחום הכלכלה, בעוד מעורבותה המדינית מצומצמת, ונוכחותה הצבאית הקטנה היא במסגרת משימות שמירת שלום בלבד.

סין מייבאת מהמזרח התיכון למעלה ממחצית יבוא הנפט

פריון העבודה בענף הבנייה נמוך בכל העולם ביחס לפי ריון בכלל המשק - וכך גם בישראל, אומר בן שמעון. ואולם דווקא בענף הבנייה הישראלי נרשמת כבר יותר מעשור עלייה מתמדת ברמת הפריון, ומדינת ישראל נמצאת מעל לממוצע העולמי וגבוה יותר ממדינות כמו יפן, גרמניה, הולנד וארה"ב, ביחס שבין פריון העבודה בענף הבנייה לפריון בכלל המשק. אחת הטענות העולה ממחקר הטכניון היא שענף הבנייה לא מסוגל לייצר הרבה יותר מ-40 אלף יחידות דיור בשנה. אך בן שמעון טוען כי בתחילת שנות ה-90, כשהענף בנה כ-90 אלף יחידות דיור בשנה, עם מספר קטן בהרבה של קבלנים, הסיבה היתה שהמדינה תמכה בבנייה מהירה לשיכון עולים חדשים ואפשרה הבאת כ-100 אלף עובדים זרים לענף. גם עתה, על הממשלה לבצע את החלטתה להביא עובדים זרים לענף בכמות מספקת. זמן קצר לאחר פרסום התכנית של משרדי האוצר והשיכון, יצאה התאחדות בוני הארץ בקמפיין יחסי ציבור נרחב למניעת מה שהם מכנים "העברת הבנייה בישראל לידי חברות קבלניות זרות". נציגי ההתאחדות הופיעו בשורה ארוכה של כלי תקשורת בשיתוף עם הסתדרות עובדי הבניין והעץ כדי להציג לציבור את הסיכון לענף ולמשק שעלולה לגרום התכנית. ההתאחדות פרסמה במסגרת המאבק את הערכת כלכלנית, שלפיה היות וענף הבנייה הישראלי מבוסס על חברות מתמחות קטנות רבות - קבלניות משנה של קבלנים גדולים, התכנית עלולה להביא לחיסולן של חברות אלו.

לפי הערכה זו, קבלנים זרים יעדיפו לייבא עובדים מארצות מוצאם בכל תחומי הבנייה בשל העלות הגבוהה היחסית של עובדים בענף הבנייה הישראלי. מדובר ב-5,364 חברות מענף הבנייה בישראל, המהוות 94 אחוזים מהענף שעלולות להימחק מענף זה. לאור זאת, מעריכים בהתאחדות בוני הארץ כי רוב העובדים דים בחברות הללו יאבדו את מקום עבודתם יחד עם עובדים במקצועות ספציפיים בחברות בניה גדולות יותר. מדובר במ-על ל-106 אלף ישראלים. במקביל, מהווה התכנית איום כולל על מקומות העבודה של כל 37 אלף תושבי הרשות הפלסטינית שעובדים כיום בענף הבנייה הישראלי. מעבר לחיסול ממוקד לרוב עובדי הבנייה בישראל, לפי הערכה זו, צפוי המשק להפסד הכנסות ענק מוויתור על מסים לטובת מדינות זרות, ופגיעה אנושה בתעשיות הנלוות לענף הבנייה שאת היקפה קשה להעריך בשלב זה.

לדברי מנכ"ל ההתאחדות, בן שמעון, המשמעות של הבאת

התנאי שקדם להסכם: סינים לא יועסקו ביו"ש

החתימה על ההסכם להבאת אלפי פועלים סינים לישראל התאפשרה רק לאחר שממשלת ישראל ביצעה ויתור משמעותי מצדה, כשנסוגה מהתנגדותה לדרישה יוצאת דופן שהציגו הסינים: לא להעסיק את הפועלים הסינים ביהודה ושומרון ומעבר לקו הירוק.

הדרישה הסינית, שנומקה באופן רשמי בחשש לבטחונם של הפועלים, התפרשה בישראל כעמדה מדינית הרואה בה-תנחלויות שטח כבוש. בשל כך, התעכבה חתימת ההסכם במשך למעלה משנה. בסופו של דבר, ההסכם שגובש אינו כולל התייחסות מפורשת לנושא, אלא פסקה בה נאמר כי "הצדדים מסכימים כי עובדים סינים המגויסים במסגרת ההסכם הנוכחי, יעבדו באזורים המיועדים ומוסכמים על ידי שני הצדדים מעת לעת".

על פי פרסום של "הארץ" מהשבוע האחרון, נוסף להסכם גם נספח בו הוגדרה רשימת יישובים בהם יועסקו הפועלים, וברשימה הזו לא מופיע אף יישוב שממוקם מעבר לקו הירוק. הפרסום גרם לכך שבישיבת הממשלה דרשו חלק מהשרים הבהרות בעניין. נציגי מטה הדיור הסבירו כי מדובר בדרישה הנוגעת לבטחונם של הפועלים ולא בדרישה מדינית, ובסופו של דבר עברה ההצעה במליאת הממשלה ללא התנגדות.

מטבע הדברים, במועצת יש"ע לא קיבלו את הסבירי המדינה ותקפו את המהלך. בהודעת המועצה השבוע נאמר כי "מצוקת הדיור אינה פוסחת על היישובים ביהודה ושומרון. לצערנו, הסכם הסחר עם ממשלת סין עושה הפרדה בין אפרת לחולון, בין שילה לבת ים. ההבחנה הזו פוגעת באזרחים ישראלים שווים זכויות". עודד רביבי, ראש מועצת אפרת, אמר כי "ההחלטה תגרום לעיכובים נוספים בבנייה החוקית ביהודה ושומרון, שממילא מתעכבת פעם אחר פעם בגלל אירועים ביטחוניים".

בראיון לערוץ 7 הוסיף רביבי ואמר כי "כל פעם מקומם אותנו כשזה מגיע לממשלות זרות, ולצערנו מדי פעם אנחנו מופתעים לראות שהממשלה שלנו עושה את זה בעצמה. אנחנו רואים שבאותיות הקטנות יצרו הפרדה בין מדינת ישראל הקטנה למדינת ישראל הגדולה".

רביבי התייחס לטענה כי מדובר בחשש לבטחונם של הפועלים ואמר כי "לטעון שאלו אזורים מסוכנים זה אפילו לא בדיחה גרועה. אם מסוכן שתתכבד הממשלה ותדאג לביטחונם של חצי מיליון התושבים שגרים פה ושלא יחיו בסכנה, אם זה מסוכן אזכיר שרוב הפגיעים ופעולות האיבה קרו בשטחי ישראל הקטנה ולא ביהודה ושומרון. יש חופש תעסוקה וכל אחד עובד איפה שהוא רוצה וקבלנים בונים איפה שהם רוצים. אנחנו מדינה דמוקרטית. ממשלת ישראל חותמת על הסכם שבו היא יוצרת הפרדה וחלוקה ושני מעמדות. זה מקומם. אנחנו שומעים שממשלת ישראל נלחמת בחרמות וסימון מוצרים והנה זה מה שהיא עושה. לא נעבור על כך בשתיקה עד שממשלת ישראל תתעשת ותשנה את ההחלטה בנושא הזה".

58274096-1	28/04/2017	המבשר - שבועי	עמוד 25	4/4	27.06x31.35
85300					

"צעירי ישראל" שרוצים לרכוש דירה שבוים בידי 3,700 פועלים סיניים המהווים מונופול בענף הבנייה, ולכן מדי חודש מבקשים פועלים מסין לעלות את שכרם ומנהלים משא ומתן עיקש

היבטים הבטחוניים מגבילים את היקף הגידול הפוטנציאלי. פועלי בניין פלסטינים

ב-2015 בלבה, השקיעה סין קרוב ל-5.7 מיליארד דולרים בתשתיות במזרח התיכון ובצפון אפריקה, וב-2016 זינק היקף ההשקעות בתשתיות ל-21.5 מיליארד דולרים. גם בישראל מעורבת סין בהקמת תשתיות, דוגמת כריית מנהרות הכרמל בחיפה, הקמת הרכבת הקלה בתל אביב והרחבת נמלי אשדוד וחיפה, לצד הכניסה שלה לתחום הבניה למגורים. לצד השקעות אלו, מציינים חוקרי המכון, עניינה המוצהר העיקרי של סין בישראל הוא בתחום החדשנות. בעיני סין ישראל בולטת על-אף קוטנה בהישגיה המדעיים, במספר חברות ההזנק שלה ובמספר חתני פרס נובל שלה. לאור הצורך החיוני של סין בטכנולוגיות מתקדמות ובפתרונות חדשניים עבור אוכלוסייתה הגדולה והמתבגרת, משקיעה סין בישראל בתחומי היי-טק, חק לאות ומזון, טכנולוגיות מים, מד-טק וביו-טק.

על-פי הערכות משרד הכלכלה, ב-2015 היה היקף השקיעותיה הכולל למעלה מחצי מיליארד דולרים. סין מעודדת גם הקמת מיזמי חדשנות ישראלית בסין, דוגמת עיר המים בשואר-גואנג, בשילוב טכנולוגיות מים ישראליות. הקמת מכון אקדמי טכנולוגי בגואנג-דונג על-ידי הטכניון, שמומנה בתרומת 130 מיליון דולר מהמיליארדר לי קא-שינג היא דוגמה לתפקידם של אנשי עסקים מסין בקידום היחסים בין המדינות. בשנים האחרונות נרשמת בישראל תנועה ערה של משלחות אנשי עסקים סיניים, לצורך השקעה בחדשנות, בתחומים שהגדירה

שלה, ומשקיעה בתשתיות התחבורה בו, כגון דרכים, מסילות ברזל ונמלים, במסגרת פרויקט 'דרך המשי החדשה' בין סין לבין שוקי אירופה ואפריקה, שמימונה מסתייע גם באמצעות הקמת AIB, הבנק האסייתי להשקעות בתשתיות, שאליו הצטרפה ישראל מיד עם הקמתו.

דרך המשי המקורית, מסביר אהרון שי, מופקד הקתדרה לחקר מזרח אסיה ע"ש שאול נ' אייזנברג באוניברסיטת תל אביב, נפרצה לפני 2,000 שנים ויותר בין אירופה לסין, בין מערב למזרח. היא חיברה יבשתית ובהמשך גם ימית עולמות רחוקים וזרים זה לזה. הסינים, שהעדיפו להתבודד ולהסתגר בעולמם, היו חצויים לגבי הנתב החדש: מצד אחד הוא קירב את הזרים לגבולם, ומצד שני פתח צוהר אל העולם.

כיום המצב השתנה, אומר שי. הסינים מהללים את דרך המשי ורואים בה דרך כפולה — מעין חגורה יבשתית ונתיב ימי. היא אף הוכרזה כסמל תקווה לקידום המטרות שהציבה לעצמה בייג'ין בשעות לא קלות לכלכלתה ולכלכלת העולם. הרעיון פשוט לכאורה: חיזוק הקשר היבשתי בין סין למרכז אסיה, למזרח התיכון ולאירופה ומתן תנופה למדינות דרום ודרום-מזרח אסיה — ודרכן, בנתיב הימי, גם לאפריקה המזרחית. בכל מקרה, פיתוח הנתיבים החוצה ומהעולם החיצון לסין אמור להאיץ פיתוח פנים-סיני, בעיקר במערב ובדרום-מערב המדינה, שזקוקים לתשומת לב מיוחדת.

הרחבת נמל אשדוד

ממשלת סין כבעלי עדיפות, ובשנה שעברה לבדה הונפקו בשגרירות ישראל בבייג'ין מעל עשרת אלפים ויזות לאנשי עסקים סינים.

אינטרס כלכלי הדדי

ההתמקדות הסינית ביחסי כלכלה נוחה גם לישראל, אשר יחסיה האסטרטגיים עם ארה"ב הינם נדבך יסודי בבטחונה הלאומי. קשרי עבר של ישראל עם סין בתחום הביטחוני היו מקור למתחים, ואף למשברים, עם ארצות הברית, ומאז הע" שור שעבר נזהרת ישראל ומקפידה למקד את קשריה עם סין במישור הכלכלי. בהתאם, הוחלט בביקורו הקודם של נתניהו בסין לפני ארבע שנים להפעיל מאמץ ממשלתי ממוקד לחיזוק הקשרים הכלכליים בין ישראל לסין, במטרה לקדם את מיצוי הפוטנציאל הכלכלי הגלום ביחסים ההדדיים.

הקשרים בין ישראל לסין, סבורים חוקרי המכון, מגלמים פוטנציאל צמיחה משמעותי למשק הישראלי, שיש לפעול למצותו תוך שמירה מכל משמר על היחסים האסטרטגיים עם ארצות הברית.

החוקרים סבורים כי יש להמשיך ולקדם תנאים מיטביים להרחבת שיתוף פעולה בתחומים נדרשים לסין, שבהם יתרון יחסי לישראל: היי-טק וחדשנות, חקלאות ומזון, טכנולוגיות מים, מד-טק וביו-טק, וכן לעודד השקעות סיניות נוספות בפרויקטים של תשתיות בישראל, ולהציע פתרונות ומעורבות ישראל בתחומים שבהם היא מתקדמת ורלוונטית לקידום היוזמה כמו אבטחה, לוחמה בטרור ותקשורת.

לסין יכולת מוכחת ועודפי היצע בתחומים של הקמת תשתיות תחבורה, כלכלה ופיתוח; במזרח התיכון ביקוש עצום לכל אלה, אולם חוסר היציבות והבטחון הבסיסיים בו מהווים חסמים לפעילותה. ישראל היא אי של יציבות ובטחון במרחב הזה, מציינים חוקרי המכון.

קריאה בין השורות של המסמכים הרשמיים לגבי היוזמה של חידוש דרך המשי העתיקה, מציינ אהרון שי, מבחירה כי כוונת הסינים היא לאמץ ולקדם חידושים למיניהם, להקל על נגישותה של סין לאנגריה, להשתחרר מן התלות במצרי הור-מוז ומאלאקה, לזרז השקעות בחו"ל ובכלל זה במזרח התיכון ובישראל, ולפתח את כלכלת ארצם באמצעות טכנולוגיות מת-קדמות. הקמת הבנק האסייתי להשקעות תשתיות (AIB), וההשקעה המתוקשרת בסך 40 מיליארד דולרים ביוזמת דרך המשי החדשה — שתיהן ביוזמת סין — מעידות על כוונותיה הרציניות של בייג'ין.

בעוד הקשר בין סין למדינות ערב מוזכר במסמך הרשמי, וישראל בולטת בו בהיעדרה, ניכר שלישראל מקום מרכזי במ-חשבותיה של בייג'ין הרשמית, סבור שי. יש להדגיש לא רק את הרכישות הסיניות שכבר כבשו את כותרות העיתונים, כי אם גם את מעורבותן של חברות סיניות בעשרות מיזמים ישרא-ליים. אין ספק שבין 64 המדינות המוזכרות כיעד לדרך המשי החדשה יש לישראל מקום נכבד, אף אם פומבית הוא מוצנע. ישראל אכן יכולה לשמש לסין בית נתיבות וקרב קפיצה לוגי-סטי ויצרני, בהיותה חוליה מקשרת מבחינה גיאוגרפית בין אפריקה, אירופה, ובעתיד אף מערב אסיה רבתי.

האינטרסים המתבססים של סין בנמלי חיפה ואשדוד, והאפשרות לדריסת רגל משמעותית בעתיד במסילת הברזל בין אשדוד לאילת, הם מהלך בסיסי מתוכנן בתכנית האסטר-טגית הרחבה. שי מצטט את אחד המושכים בחוטים לגבי פעי-לותה של סין בישראל, שאמר לעמיתיו הישראליים "אל תסמכו על הצרפתים בפרויקט הרכבת, ההבטחה לסיימו בחמש שנים לעולם לא תתממש. אנחנו, לעומתם, נסיים פרויקטים בישראל, כמו המסילה לאילת, במהירות שיא".

על קבלות ההצלחה שיש לסינים במיזמים כמו חפירת מנהרות הכרמל, אומר שי, אין עוררין. החידה היא מה טוונת מדיניות דרך המשי החדשה עבור ישראל והאזור הלכה למי-עשה. דבר אחד ברור: על ישראל לשקול, בסיועה של מועצה מקצועית מייעצת, מה הם הקווים האדומים כשמדובר בהש-קעות זרות בכלל והשקעות ספציפיות בפרט. על מועצה מעין זו לתת את הדעת לשיקולים אסטרטגיים עמוקים, כוללים ולטווחים ארוכים.